UNIUNEA NATIONALA A BAROURILOR DIN ROMANIA
CONSILIUL UNIUNII

HOTĂRÂREA nr. 262
17 iunie 2017

În conformitate cu dispozițiile art. 66 lit. a) și b) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare,

Având în vedere tematica Congresului avocaților 2017, "Avocatul și accesul la justiție", astfel cum a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 213/18.02.2017, precum și materiale și propunerile transmise către Congres, împreună cu dezbaterile din cadrul acestuia,

Ținând cont de Hotărârea Congresului Avocaților nr. 9/23-25 martie 2017, precum și de art. 39 din Hotărârea Consiliului UNBR nr. 5/2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Uniunii Naționale a Barourilor din România și de desfășurare a ședințelor Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România(în continuare U.N.B.R.)

***Consiliul U.N.B.R.**, în ședința din **17 iunie 2017**,*

H O T Ă R Ă Ș T E :

Art. 1 – Se aprobă „Raportul privind problematica abordatã la Congresul Avocaților 2017 pe tema: Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat", prevãzut în Anexa nr. I la prezenta hotãrâre.

Art. 2 – (1) Sarcinile rezultate din materiale și propunerile transmise către Congres, precum și din intervențiile și dezbaterile din cadrul acestuia se împart pe departamentele organizate la nivelul UNBR, coordonate de câte un de vicepreședinte al UNBR, conform Anexei nr. II la prezenta hotărâre.

(2) Conducătorii departamentelor organizate la nivelul U.N.B.R. vor prezenta la fiecare ședință a Consiliului UNBR rapoarte privind stadiul implementării sarcinilor menționate la alin. (1).

Art. 3 – Comisia Permanentă a UNBR se autorizează să dea publicității Broșura „Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat", care va cuprinde documentele tematice ale Congresului avocaților 2017.

Art. 4 – Decanii barourilor vor asigura publicitatea pe site-urile barourilor proprii a raportului prevãzut la art. 1 din prezenta hotãrâre.

Art. 5 – Prezenta hotărâre se comunică decanilor barourilor, care vor asigura comunicarea acesteia către delegații la Congres ai fiecărui barou.

C O N S I L I U L U. N. B. R.

Anexa nr. I la HOTĂRÂREA nr. 262/17 iunie 2017

Raport privind problematica abordată la Congresul Avocaților 2017 pe tema:
Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat

Probleme ce afectează accesul la justiție reflectate în documentele supuse spre dezbatere Congresului sau rezultate din lucrările Congresului :

1. Costurile nejustificat de mari ale justiției. Cuantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru;
2. Lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs;
3. Durata nejustificat de mare a procedurilor;
4. Formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată;
5. Reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale;
6. Îngrădiri ale dreptului privind accesul la dosar;
7. Practici care încalcă accesul la justiție în procedura penală:
    7.1. Îngrădiri ale dreptului martorului de a fi asistat de avocat;
    7.2. Practici abuzive legate de audierea martorilor și folosirea ca probe a declarațiilor acestora;
    7.3. Factori care blochează sau restrâng accesul la justiție în privința persoanei vătămate, părții civile și succesorii acesteia;
    7.4. Obstacole în ceea ce privește accesul la justiție întâlnite în instituția camerei preliminare;
    7.5. Limitarea accesului suspecților la justiția penală;
    7.6. Îngrădiri ale dreptului la apărare legate de încălcarea secretului profesional prin folosirea abuzivă a tehnicilor de interceptare sau a altor practici abuzive;
    7.7. Lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare;
    7.8. Lipsa unei comunicării reale între Parchete și avocați. Formalism excesiv în materie penală și civilă cu privire la administrarea probelor;
8. Deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar:
    8.1. Principalele probleme semnalate în privința reglementărilor privind ajutorul public judiciar:
        8.1.1. Scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv

8.1.2. Inexistența cadrului legislativ privind asistența judiciară gratuită în materie civilă, sub forma apărării prin avocat, pentru persoanele juridice aflate în dificultate

8.1.3. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

8.1.4. Inexistența cadrului legislativ pentru a se putea beneficia de ajutor public

8.1.5. Tratamentul incorect al instituției curatelei judiciare

9. Lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridice gratuită în cauzele penale:

9.1. Inconsecvențe în ceea ce privește asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente;

9.2. Omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală;

10. Alte deficiențe ale sistemului asistenței juridice gratuite:

10.1. Practica neunitară privind asistența juridică prin avocat în legi speciale;

10.2. Asistența judiciară ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale;

10.3. Lipsa unui tratament specific care să includă consiliere preliminară anumitor grupuri vulnerabile;

10.4. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție;

10.5. Lipsa unor garanții adecvate în privința dreptului de interpretare și traducere;

11. Propunerile Departamentului de coordonare a asistenței judiciare al UNBR referitoare la accesul la justiție și asistența judiciară gratuită prin avocat;

12. Cuantumul redus al onorariilor prevăzute în Protocolului încheiat între UNBR și Ministerul Justiției în 2015;

13. Alte forme de asistență juridică pentru persoane defavorizate;

14. Accesul la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului;

15. Accesul la informația juridică ca garanție a accesului la justiție:

15.1. Accesul la acte normative;

15.2. Accesul la jurisprudență;

15.3. Accesul avocaților la dosarul electronic al cauzei;

15.4. Accesul avocaților la baze de date specializate;

15.5. Accesul la informații generale necesare pentru inițierea unei acțiuni în justiție;

15.6. Dreptul la informare în cadrul procedurilor penale.

*

* *

Prezenta lucrare constituie o sinteză a problematicii abordate la Congresului Avocaților 2017, desfășurat sub tematica *”Accesul la justiție în România din perspectiva profesiei de avocat”.*

În contextul unor schimbări legislative de anvergură, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel național, Consiliul Barourilor din România a hotărât desfășurarea Congresului Avocaților din 23-25 martie 2017 sub tema accesului la justiție din perspectiva avocatului. Scopul acestui demers a fost de a mobiliza corpul profesional în găsirea de soluții pentru această problematică deosebit de complexă.

Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.) a transmis tuturor barourilor chestionare privind accesul la justiție, la care să răspundă consiliile barourilor, dar cu recomandarea ca, la acele întrebări, să poată răspunde direct și avocații membri ai barourilor, urmând ca analiza răspunsurilor să constituie un capitol al raportului întocmit pentru Congres de fiecare barou.

Aceste rapoarte conțin punctele de vedere ale barourilor cu privire la problemele relevante în practica avocaților din Baroul respectiv, în analiza problematicii accesului la justiție, dar și propuneri privind direcțiile de acțiune ale organelor profesiei de la nivel central și local pentru îmbunătățirea accesului la justiție.

Astfel, în vederea Congresului avocaților 2017, barourile au pregătit rapoarte, articole și susțineri orale în care au abordat și problemele cu care s-au confruntat în ce privește accesul de justiție, au identificat principalele cauze care obstrucționează acest acces în plan local și au făcut propuneri de remediere a acestora.

Cauzele majore care împiedică sau îngrădesc accesul la justiție își au originea, în principal, în noua legislație eclectică și stufoasă, care lasă loc pentru interpretări, uneori abuzive, și determină o practică neunitară.

Printre factorii invocați cel mai frecvent drept bariere în calea accesului la justiție sunt: costurile nejustificat de mari ale justiției, în special cuantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru, deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar, lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridică gratuită in cauzele penale, lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs, durata nejustificat de mare a procedurilor, formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată, reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale.

Pentru fiecare dintre aceste cauze care împiedică accesul la justiție s-au făcut și propuneri de remediere.

Prezentul raport grupează pe capitole și reunește ideile exprimate cu privire la accesul la justiție în cursul Congresului avocaților 2017, indiferent că au fost transmise spre centralizare prin rapoartele barourilor, prin articole sau luări de cuvânt în timpul evenimentului.

1. Costurile nejustificat de mari ale justiției. Cuantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru

Cuantumul și modul de calcul al unor taxe de timbru reprezintă un obstacol evident în calea accesului la justiție, învederat de majoritatea avocaților. Introducerea unei acțiuni în instanță

este deseori condiționată de plata către stat a unor sume nejustificat de mari în raport cu posibilitățile justițiabilului și cu speța dedusă judecății.

Așa cum rezultă din centralizarea chestionarelor online privind tema Congresului: „Avocatul și accesul la justiție”, un procent ridicat de justițiabili renunță la acțiune când sunt informați cu privire la cuantumul taxei de timbru.

S-a făcut observația că, în reglementările în vigoare în materia taxelor de timbru, legiuitorul s-a orientat în special spre degrevarea instanțelor, sancționând fiscal justițiabilii care au ales calea instanței în locul unei proceduri nelitigioase. În prezent, nu există un echilibru proporțional între interesul urmărit de stat prin impunerea taxei judiciare de timbru și limitarea pe care o aduce dreptului de acces la justiție. Când se stabilesc taxe judiciare de timbru exorbitante, care depășesc cu mult cheltuielile prilejuite de realizarea actului de justiție și posibilitățile de plată ale justițiabilului, atunci limitarea dreptului de acces nu mai are caracter de proporționalitate.

S-a învederat că scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie, în actuala reglementare, un remediu efectiv pentru limitările accesului la justiție prin taxarea majorată, date fiind condițiile concrete de acordare a acestora prin menținerea pentru persoanele fizice a valorilor și a limitelor prevăzute de OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, modificată.

Au fost invocate taxe de timbru nejustificat de mari, în special în ce privește partajele de bunuri comune și succesorale. Aceste taxe sunt în contradicție cu calificarea partajului judiciar drept o cerere de complexitate redusă, dedusă competenței judecătoriei, indiferent de valoarea masei partajabile. S-a apreciat că o sumă în cotă fixă este suficientă pentru cererea de partaj judiciar.

S-a remarcat un nivel prea ridicat al cuantumului taxelor de timbru sau a sumelor ce se impun a fi achitate cu titlu de **cauțiune** pentru ca o bună parte din acțiunile judiciare deduse judecății să poată fi analizate de către instanțele judecătorești învestite.

Persoanele care se află din punct de vedere financiar sub pragurile stabilite de legislațiile naționale ar trebui să aibă acces la instanțele judecătorești, fiind scutite de cheltuieli auxiliare, cum ar fi taxele de înregistrare, publicări (anunțuri), sarcini fiscale, costuri de depunere a documentelor juridice, de transport și altele.

Un alt element care tinde să obstaculeze accesul la justiție este lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare. Un exemplu în acest sens îl constituie costul expertizelor tehnico-științifice efectuate la solicitarea părților, care, în multe cazuri, ajunge la sume exorbitante.

Un alt aspect de natură să limiteze în mod semnificativ accesul liber la justiție este imposibilitatea trasată de cadrul normativ de a beneficia de ajutor public judiciar atât sub forma scutirii de plata taxei de timbru cât și prin acordarea asistenței gratuite a unui avocat.

Pentru remedierea acestor aspecte este necesară promovarea unui proiect ce are în vedere remedierea legislației taxelor judiciare de timbru în privința unor aspecte cu caracter prohibitiv pentru accesul la justiție. În acest sens, Departamentul de Protecție a Profesiei și Relații Publice al U.N.B.R., a realizat **"Propunerea de modificare a legislației taxelor judiciare de timbru",** publicată pe site-ul U.N.B.R. la data de 01.11.2016 (http://uniuneabarourilor.ro/propunere-de-modificare-a-legislatiei-taxelor-judiciare-de-timbru-in-cadrul-proiectului-de-imbunatatire-a-accesului-la-justitie/)

2. Lipsa unui mecanism de asigurare a asistenței juridice calificate în recurs

Așa cum au semnalat foarte mulți avocați, apar frecvent dificultăți la unele secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în aplicarea procedurii de filtrare a recursului, conform art. 493 Cod de procedură civilă. Având în vedere complexitatea acestei căi extraordinare de atac, recursul nu poate fi exercitat, în condiții rezonabile și cu șanse reale de succes, decât prin intermediul unui specialist cu pregătire juridică, avocat sau consilier juridic. Lipsa asistenței calificate expune justițiabilul la o respingere aproape sigură a recursului, ca inadmisibil.

Prin Deciziile nr. 462/2014 și nr. 485/2015, Curtea Constituțională a constatat că mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale datorită disproporției dintre scopul legitim urmărit și sarcinile excesive impuse părților prin dispozițiile criticate, datorită mecanismului defectuos reglementat de legiuitor.

Conform Punctului de vedere al U.N.B.R. cu privire la constituționalitatea obligativității asistenței juridice în recurs, prin avocat sau consilier juridic, potrivit noului Cod de procedură civilă, această obligativitate reprezintă un instrument juridic în strânsă legătură cu natura recursului, axat pe controlul de legalitate, asigurând caracterul efectiv și concret al dreptului de acces la această cale extraordinară de atac.

De cele mai multe ori, lipsa unei apărări calificate (prin avocat) în cazul exercitării căii de atac a recursului în materie civilă are ca efect nulitatea respectivului recurs, având în vedere lipsa posibilității justițiabilului de a încadra motivele printre cele expres și limitativ prevăzute de lege.

În cuprinsul Deciziei nr. 462/2014, Curtea Constituțională a arătat că dacă legiuitorul prevede obligativitatea reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului, trebuie să reglementeze un mecanism de natură a permite realizarea scopului legitim urmărit la standardul calitativ propus, fără a impune o sarcină excesivă părților, indiferent de natura acesteia.

S-a învederat necesitatea reintroducerii obligativității asistenței juridice de către un avocat în faza de recurs prin raportare la condiția garantării efectivității dreptului de acces la justiție prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a dreptului la apărare.

Este necesară corelarea unei astfel de reglementări cu cea a ajutorului public judiciar, care să fie în măsură să asigure pentru orice justițiabil accesul la procedura unui recurs efectiv, util și

eficient, necondiționat de factori precum: dificultatea formulării unui recurs eficient de către o persoană fără pregătire juridică, dificultatea înțelegerii problemelor de drept și a încadrării motivelor de recurs în cele expres și limitativ prevăzute de lege, limitele financiare pe care le-ar avea un justițiabil în angajarea unui apărător calificat.

O soluție ar putea fi reintroducerea articolelor declarate neconstituționale într-o formă regândită, într-un echilibru impus de statuările Curții Constituționale și prin corelare cu asigurarea pârghiilor legislative și instituționale necesare garantării efectivității dreptului de acces. S-a mai propus ca neîntocmirea recursului prin avocat/consilier să nu atragă *de plano* nulitatea recursului, remediul unei astfel de posibile sancțiuni putând fi o reglementare similară cu cea a asistenței juridice obligatorii pentru exercitarea recursului în casație – art. 439 alin. (4) Cod procedură penală.

3. Durata nejustificat de mare a procedurilor

S-a invocat frecvent drept cauză de îngrădire a accesului la justiție durata procedurilor atât în materie penală, cât și civilă: durata mare în fixarea termenului de judecată și durata nejustificat de mare a urmăririi penale.

Termenul de redactare a hotărârilor judecătorești ajunge în multe situații la 5-6 luni, iar în căile de atac, după ce hotărârea rămâne definitivă – chiar la mai mult, situație care se regăsește în special la instanța supremă.

4. Formalismul excesiv în regularizarea cererilor de chemare în judecată

Procedurile excesiv de formale în privința verificării și regularizării cererii de chemare în judecată (art. 200 Cod de procedură civilă) reprezintă un alt obstacol în calea accesului la justiție, observat de majoritatea avocaților.

După intrarea în vigoare a Codului de procedură civilă, s-a constatat că un număr foarte mare de cauze au fost anulate în procedura de regularizare.

Conform *Studiului privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat*, realizat de U.N.B.R. în luna martie 2017, în anul 2015 au fost anulate în procedura regularizării un număr de 46.632 cereri de chemare în judecată în materie civilă iar în 2016 au fost anulate 42.797. Deși se poate constata o scădere cu aproximativ 8,22% în ultimul an, numărul cererilor anulate se menține la un nivel foarte ridicat. Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend pozitiv. Ele reflectă însă un trend pozitiv. Fie că numărul cererilor anulate în procedura regularizării a scăzut, concomitent cu creșterea acurateței redactării cererilor de chemare în judecată, prin raportare la îndeplinirea cerințelor legale de conținut, fie că ”a fost depășită” perioada necesară

pentru implementarea programului privind volumul optim de muncă al instanţelor, deopotrivă cu realizarea criteriului ”justiţiei eficiente” constând în degrevarea muncii în sistemul justiţiei statale prin încredinţarea, inclusiv cu concursul direct şi public al magistraţilor, unui număr substanţial de cauze litigioase (care au vizat , mai ales, raporturile de familie, proprietatea, succesiunile, executarea silită, procedura medierii, etc.) unor altor profesii juridice organizate după principiul remunerării directe, de către persoana interesată, a profesionistului jurist căruia statutul îi concesionează realizarea unui serviciu de interes public, ori pe care îl sprijină să se dezvolte, inclusiv cu sprijinul mediului academic din domeniul juridic , ori prin doctrina juridică coordonată înspre acest obiectiv. ”Focalizarea” atenţiei opiniei publice asupra justiţiei penale a obstaculat introspectarea, pe măsură, a evoluţiei justiţiei civile , la care accesul este dificil şi îngreunat pe măsura aplicării stricte a criteriilor ”justiţiei eficiente”, după criterii comune în justiţia penală şi în justiţia civilă, nesupusă monitorizării cu aceeaşi intensitate internă şi externă !

Principalele cauze de anulare a cererilor sunt neîncadrarea în termenul de regularizare şi formalismul excesiv al instanţelor.

Art. 200 alin. (3) Cod procedură civilă stabileşte că dacă reclamantul nu a completat cererea de chemare în judecată în termenul de cel mult 10 zile, se aplică sancţiunea anulării cererii. S-a constatat că, de foarte multe ori, justiţiabilii, dar şi avocaţii, nu se încadrează în termenele în care se realizează aceasta procedură.

S-a constatat, de asemenea, şi un formalism excesiv al magistraţilor care anulează cereri pentru orice motive, nu numai pentru nerespectarea cerinţelor de formă şi de conţinut prevăzute la art. 196 Cod procedură civilă. Unele motive sunt chiar derizorii sau ridicole, cum ar fi lipsa numărului suficient de exemplare, chestiune care ar putea fi suplinită şi din oficiu.

S-a remarcat o deturnare a scopului procedurii de regularizare. Astfel, deşi scopul reglementării este realizarea unei discipline procesuale prin evitarea amânărilor şi protecţia pârâtului, instanţele folosesc art. 200 Cod procedură civilă anulând cererile pentru a evita încărcarea rolului acestora. De asemenea, în mod paradoxal, deşi reglementările prevăzute la art. 200 au drept scop evitarea amânărilor, procesul este tergiversat chiar prin procedura de verificare şi completare a cererii de chemare în judecată prin:

- fixarea termenului pentru verificarea cererii după o perioadă relativ mare de timp;
- durata excesivă de regularizare a cererii de chemare în judecată, care de multe ori depăşeşte un an;
- emiterea de adrese ale instanţei în procedura de regularizare prin care se pune în vedere reclamantului să îndeplinească obligaţii pe care deja le-a îndeplinit în chiar cuprinsul cererii de chemare în judecată (ex: precizarea valorii obiectului cererii, precizarea ultimului domiciliu comun etc.);

Alt obstacol care împiedică accesul la justiție, în legătură cu regularizarea cererii de chemare în judecată, îl reprezintă lipsa caracterului contradictoriu și a unei căi de atac deplin devolutive referitoare la procedura regularizării.
Pentru remedierea acestei probleme s-a propus precizarea limitelor în care se poate aplica sancțiunea nulității absolute și instituirea unei proceduri contradictorii pentru regularizarea cererii de chemare în judecată și prevederea unei căi de atac deplin devolutive.

5. Reducerea abuzivă a onorariilor avocațiale

S-a constatat o tendință a instanțelor de a reduce partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariilor avocaților prin aplicarea abuzivă a prevederilor art. 451 alin. (2) Cod de procedură civilă. Aceste reglementări prevăd în mod expres posibilitatea cenzurării părții din cheltuielile de judecată care reprezintă onorariul de avocat, inclusiv din oficiu, fără să stabilească dacă măsura va trebui sau nu pusă în prealabil în discuția părților. Reducerea poate fi motivată prin disproporția „vădită" între onorariu și valoarea sau complexitatea litigiului, sau între acesta și „activitatea desfășurată de avocat", cu luarea în considerare a altor circumstanțe ale cauzei.
Se poate observa că enumerarea temeiurilor pentru care reducerea onorariului poate fi dispusă nu mai este limitativă, nici măcar în aparență, și permite judecătorului, prin coroborare cu art. 22 alin. (7) Cod de procedură civilă, să țină seama de „toate circumstanțele cauzei", inclusiv dar nu limitat la principiile generale ale dreptului, cerințele echității și buna-credință. Astfel, prerogativa reducerii onorariilor s-a transformat, prin noua reglementare, într-o putere discreționară conferită instanței de judecată, care poate fi exercitată inclusiv din oficiu, pe baza oricăror circumstanțe ale cauzei (inclusiv ca o veritabilă măsură punitivă, comportamentul justițiabilului sau al apărătorului fiind și el o circumstanță a cauzei).
Lipsa unor limite clare în cadrul cărora prerogativa instanței poate fi exercitată a dat naștere unui fenomen previzibil: unele instanțe au început să reducă în mod sistematic onorariile avocaților, inclusiv la sume umilitoare, de 5 (!) lei.
Suportarea unor "pierderi" financiare cu ocazia apelării la justiție, deși partea adversă este în culpă procesuală, aduce atingere accesului liber la justiție, justițiabilul fiind nevoit să accepte, în prea multe cazuri, să rămână nedespăgubit de rambursarea unor cheltuieli de judecată normale situate în niște limite ale normalității.
În asemenea condiții o regândire a reglementării actuale este necesară în special în ceea ce privește procedura reducerii onorariilor, care trebuie transformată în una contradictorie, și limitarea dreptului discreționar al instanțelor privind reducerea onorariilor prin prevederea unor onorarii minimale de recomandare ca limite inferioare ale acestei reduceri.

6. Îngrădiri ale dreptului privind accesul la dosar

Se constată frecvent îngrădirea accesului la dosarul clientului în faza de urmărire penală. Se invocă în special lipsa condițiilor materiale, lipsa personalului sau alte motive subiective pentru care se tergiversează punerea la dispoziția avocatului a dosarului pentru studiu, ce afectează accesul la dosar.

De multe ori, administrarea cererilor în procedura penală se face prin intermediul faxului. Consecința acestei corespondențe este faptul că soluțiile pronunțate de procurori ajung la părți cu întârzieri mari, fiind trimise cu poșta. În cele mai multe cauze dosarele sunt soluționate fără ca părțile să aibă posibilitatea reală să administreze probe sau să facă cereri către judecătorul de drepturi și libertăți până la soluționarea dosarului de către procuror.

Solicitările privind studiul dosarului sunt soluționate de către procurori cu întârzieri semnificative de ordinul lunilor, timp în care pot fi administrate probe de care părțile nu au luat cunoștință. Ordonanțele prin care sunt admise cererile de studiu al dosarului prevăd în multe cazuri data și orele între care avocatul trebuie să studieze dosarul. De multe ori, ordonanța prin care procurorul admite studiul dosarului de către apărător ajunge în posesia avocatului după ce dosarul este înaintat către instanța de judecată.

Această situație se datorează modului rigid în care sunt interpretate dispozițiile Codului de procedură penală, care prevăd că accesul la dosar al avocatului se face cu încuviințarea procurorului. De aici s-a tras concluzia că încuviințarea procurorului se face numai prin ordonanță.

S-a opinat că accesul avocatului la dosar ar trebui făcut numai în baza cererii acestuia și numai acolo unde condițiile anchetei penale o impun, accesul să poată fi restricționat pe timp limitat, prin ordonanță.

Situația se agravează în cazul în care dosarele se află la organele de poliție, când cererea avocatului trebuie înaintată tot către procuror, însă cursul acesteia are un traseu mai lung asupra căruia avocatul nu are control.

Accesul la dosar este împiedicat de multe ori prin măsuri administrative. La nivelul barourilor există protocoale cu instanțele prin care se stabilește un interval orar în care avocații au prioritate la registratură și arhivă. Cu toate acestea, actul de justiție impune avocaților acces la anumite servicii și în afara intervalului orar prestabilit, ceea ce presupune primirea unui bon de ordine și așteptarea la rând cu justițiabilii. Dacă dosarele nu sunt aduse în arhivă între termene, avocații trebuie să aștepte zile întregi pentru ca grefierul de ședință sau judecătorul să își dea acceptul pentru ca dosarul să fie adus la studiu. Această chestiune ar putea fi uniform soluționată dacă ar exista la nivelul tuturor instanțelor din țară obligația scanării și stocării documentelor pe suport informatic, așa cum se practică deja la unele instanțe din țară.

S-a propus implementarea modelului de acces la dosar practicat la Curtea de Apel Cluj, prin furnizarea unei parole de acces, care să se comunice avocatului indicat de parte, nu doar părții.
S-a propus arhivarea documentelor din dosarul instanței pe suport informatic și asigurarea accesului la forma electronică a dosarelor pe bază de ”nume de utilizator” prin finalizarea unui proiect inițiat de Corpul profesional pentru furnizarea semnăturii electronice a avocaților în parteneriat cu un furnizor calificat, care are competență națională în materia gestionării și administrării semnăturii electronice dedicate exclusiv accesului la dosarele instanțelor de judecată în care se regăsesc dovezi privind calitatea de avocat a uneia dintre părți atribuită unui avocat posesor de semnătură electronică autorizată (”nume de utilizator”).
Se solicită CSM inițierea unui proiect național de organizare și funcționare a activității în ședințele de judecată, în condițiile în care se refuză acceptarea aplicării în întregime a dispozițiilor noului Cod de procedură civilă, prin partajarea proceselor pe ore. Este necesară crearea unui soft național pentru asigurarea comunicării dintre avocat și instanțe astfel încât să se poată evita fixarea la aceeași oră și în aceeași zi a proceselor în care sunt implicați avocați și posibilitatea transmiterii prin SMS, cu cel puțin 3 zile înainte, a datei preconizate în caz de amânare a procesului.
Se întâlnesc frecvent situații în care dreptul la apărare este încălcat prin neacordarea unei posibilități reale pentru studiul dosarului și a timpului pentru pregătirea apărării. În majoritatea cazurilor, se pune în mișcare acțiunea penală, se schimbă calitatea persoanei din suspect în inculpat și se propune arestarea în aceeași zi. Acest fapt nu numai că pune apărarea în imposibilitatea de a-și exercita efectiv rolul său, dar pune actul de justiție într-o lumină nefavorabilă. Judecarea cererii de propunere a arestului preventiv în aceeași zi pune în imposibilitate avocatul de a lua la cunoștință de conținutul dosarului de urmărire penală. De multe ori aceste dosare, mai ales cele instrumentate de DIICOT și DNA, conțin volume de ordinul zecilor, care nu pot fi lecturate într-o zi.
S-au constatat de asemenea cazuri în care inculpatul a fost trimis în judecată în ziua în care apărătorul acestuia a solicitat administrarea de probe în faza de urmărire penală, solicitare care a fost respinsă.

7. Practici care încalcă accesul la justiție în procedura penală

7.1. Îngrădiri ale dreptului martorului de a fi asistat de avocat

S-au constatat în mod frecvent îngrădiri ale dreptului justițiabilului citat la Parchet în calitate de martor de a fi asistat de avocat. S-a semnalat practica neunitară în acest sens, unele Parchete locale nepermițând martorului să fie asistat de avocat. Dreptul martorului de a fi asistat de avocat este reglementat de art. 31 Cod procedură penală, care oferă acest drept subiecților procesuali, în categoria cărora intră și martorul (cf. art. 34 Cod procedură penală). Conform

procedurii actuale, urmărirea penală se demarează inițial *in rem* pentru fapta săvârșită, inclusiv pretinsul făptuitor, care până la dobândirea calității de suspect sau inculpat, este audiat în calitate de martor și ar trebui să beneficieze de toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru aceasta. Se are în vedere în special dreptul martorului de a nu se incrimina prin declarațiile sale precum și dreptul persoanei respective de a refuza să dea declarații în această fază, iar pe de altă parte obligația respectării acestui drept de către reprezentanții Ministerului Public.

Nu există o abordare unitară a organelor de urmărire penală în această problemă. În majoritatea dosarelor, mai ales cele care au ca obiect fapte de drept comun, organele de poliție dar și procurorii permit asistarea persoanei audiate de către avocat în faza urmăririi penale *in rem*. Însă la nivelul unităților specializate ale Ministerului Public, cum ar fi DNA Timișoara sau DNA Oradea, s-a conturat practica de a nu permite martorilor asistența juridică. Nu la fel se întâmplă la DNA București, de exemplu, de unde rezultă că arbitrariul este nepermis de mare în abordarea acestei probleme.

Sursa arbitrariului o reprezintă neconcordanța între art. 31 Cod procedură penală (*Avocatul asistă sau reprezintă în părțile sau subiecții procesuali în condițiile legii*) și art. 88 (*Avocatul asistă sau reprezintă în procesul penal părțile ori subiecții procesuali principali în condițiile legii*). Se poate observa că art. 88 nu interzice și nu limitează dreptul subiecților procesuali, în categoria cărora intră și martorul, la asistență din partea avocatului. Totuși, se creează o problemă de interpretare, care de multe ori este utilizată în mod abuziv de către organele de urmărire penală pentru a împiedica participarea avocatului la audierea clienților săi.

7.2. Practici abuzive legate de audierea martorilor și folosirea ca probe a declarațiilor acestora

Anumite persoane sunt chemate în mod abuziv pentru a fi audiate ca martor. În măsura în care declarația pe care persoana o dă în calitate de martor nu-i mai poate fi opusă ulterior, după ce își schimbă calitatea, procurorul o folosește împotriva altor persoane, dacă în aceste declarații rezultă elemente cu privire la aceștia. De altfel, este foarte clar că acesta este și obiectivul ascuns al acestor practici.

Mai sunt situații în care Parchetul procedează de maniera în care audiază pe toată lumea ca martor în etapa aceasta *in rem* și apoi, extrage pe cei cu privire la care continuă *in personam*. Și aici sunt situații în care aceste persoane sunt membri de familie, sunt persoane care aveau dreptul să nu dea declarație, dacă ar fi știut despre ce este vorba.

Mai sunt ipoteze în care urmărirea penală este *in rem* de luni de zile. Persoana este chemată astăzi, i se aduce la cunoștință calitatea de suspect și în două săptămâni este trimisă în judecată. Sau persoana este chemată azi, i se aduce la cunoștință calitatea de suspect iar după câteva ore, calitatea de inculpat. Este evident că în asemenea condiții dreptul la apărare este

încălcat întrucât este foarte greu pentru avocat să formuleze tot felul de cereri, cum ar fi de acces la dosar sau probe în plus.
Sunt frecvente problemele de acest tip pe partea de urmărire *in rem* și ar fi important ar fi ca instanțele, în etapa de cameră preliminară, să cenzureze aceste practici. Este adevărat că uneori sunt cenzurate, însă de cele mai multe ori nu se întâmplă acest lucru.

7.3. Factori care blochează sau restrâng accesul la justiție în privința persoanei vătămate, părții civile și succesorii acesteia

Instituția soluționării acțiunii civile de către succesori în procesul penal este mult mai restrictivă decât cea prevăzută de precedenta lege procesuală. De exemplu, dispozițiile art. 24 noul Cod de procedură penală, care reglementează exercitarea acțiunii civile de către succesori sau față de aceștia, au introdus termenele de două luni în care își pot exercita opțiunea, sub sancțiunea excluderii soluționării acțiunii civile din competența instanței penale – sancțiune care nu se regăsea în dispozițiile art. 21 ale codului precedent.
Mai mult, spre deosebire de codul precedent, disjungerea acțiunii civile (în ipoteza în care soluționarea acesteia întârzie soluționarea acțiunii penale) nu mai este limitată la procedura simplificată.
Accesul la justiție al persoanelor vătămate sau a părților civile este în mare măsură limitat și în materia acordului de recunoaștere a vinovăției, unde instanța sesizată pe această cale va soluționa acțiunea civilă numai dacă s-a încheiat o tranzacție sau un acord de mediere.

7.4. Obstacole în ceea ce privește accesul la justiție întâlnite în instituția camerei preliminare

Alt obstacol în ceea ce privește accesul la justiție se întâlnește în instituția camerei preliminare unde legiuitorul a înțeles să oblige judecătorul să comunice rechizitoriul numai inculpatului - art. 344 alin. (2) NCPP, fără a-l mai comunica și subiectului procesual principal oponent acestuia: "*Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile*."

Nici instituția sesizării judecătorului de cameră preliminară cu plângere împotriva ordonanței de clasare sau cu verificarea renunțării la urmărirea penală nu garantează accesul la justiție, câtă vreme nu există vreun temei de drept (nici legal, nici protocolar) care să asigure asistența judiciară a intimaților sau a petenților. Aceeași situație se găsește și în ipoteza sesizării judecătorului de cameră preliminară cu desființarea înscrisurilor sau cu confiscarea, prevăzută de dispozițiile art. 549[1] din Codul de procedură penală, unde "persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate" nu li se asigură asistența judiciară.

7.5. Limitarea accesului suspecților la justiția penală

Accesul suspecților la justiția penală este limitat artificial în două ipoteze:

Într-o primă ipoteză, obiectivă, accesul suspectului la justiție este restrâns de lipsa garanțiilor defipte în favoarea acestuia privind dreptul de a consulta dosarul [determinat de formularea într-o manieră criticabilă a dispozițiilor art. 94 alin. (7) și a interpretărilor date acestuia prin prisma art. 94 alin. (7) și, mai ales, a art. 92 alin. (1) din Codul de procedură penală].

Într-o altă ipoteză, subiectivă sau incidentală, suspectul poate fi lipsit de drepturile sale prin întârzierea deliberată a sesizării procurorului în vederea continuării urmăririi penale. Directiva Europeană 2012/13/UE din 22.05.2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale a fost transpusă în legea națională într-o manieră contrară spiritului său și este aplicată în cea mai restrictivă manieră posibilă.

7.6. Îngrădiri ale dreptului la apărare legate de încălcarea secretului profesional prin folosirea abuzivă a tehnicilor de interceptare sau a altor practici abuzive

Este foarte frecventă practica extinderii tehnicilor speciale de supraveghere pe o perioadă de timp îndelungată prin practica urmăririi penale *in rem*, prelungită nejustificat în timp, fără posibilitatea ca cel care devine suspect sau inculpat să aibă măcar cunoștință de actele și lucrările dosarului, pentru că în majoritatea cazurilor se confruntă cu interdicția temporară a studierii dosarului.

Se practică folosirea abuzivă de către autorități, împotriva justițiabilului, a datelor obținute din contractul dintre client și avocat.

Interdicția de a intra în sediile Poliției cu telefoane mobile și tablete sau deposedarea avocaților de aceste instrumente la sediile poliției, în baza unui ordin verbal intern, încalcă secretul profesional al avocatului.

S-a propus introducerea în Codul de procedură penală a unor prevederi specifice pentru asigurarea secretului profesional, referitor la actele și lucrările profesionale aflate asupra avocatului sau la sediul profesional și examinarea procedurilor de eliminare a Ordinului administrativ care impune deposedarea avocaților de telefoane mobile și aparate de înregistrat la accesarea spațiilor aflate în administrarea Ministerului de Interne și la unitățile de parchet.

7.7. Lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor judiciare de către organele judiciare

Un alt element care tinde să obstaculeze accesul la justiția penală este lipsa oricărei norme care să garanteze suportarea cheltuielilor ”judiciare” de către organele judiciare. Un exemplu în acest sens îl constituie costul expertizelor tehnico-științifice efectuate la solicitarea părților, care în multe cazuri ajunge la sume exorbitante.

De asemenea, expertizele în urmărirea penală nu se efectuează cu înștiințarea inculpatului, astfel încât acesta să poată formula obiective, recuza experți ori să aibă experți parte.

7.8. Lipsa unei comunicării reale între Parchete și avocați. Formalism excesiv în materie penală și civilă cu privire la administrarea probelor.

S-a remarcat o foarte mare rigiditate a magistraților, procurori și judecători deopotrivă, în raport cu justițiabilii și avocații. În ceea ce privește procurorii, rigiditatea mai sus menționată se manifestă prin refuzul contactului cu avocatul, dezinteresul față de probele apărării, nesocotirea normelor de procedură penală care obligă procurorul să administreze probe și în favoarea inculpatului nu numai în acuzarea sa.

În ceea ce privește instanțele de judecată, s-a remarcat, în ultimul timp, un formalism excesiv cu privire la administrarea probelor. Acest lucru este manifest și la judecătorii dar și la instanțele superioare cu ocazia exercitării căilor de atac. Nu întotdeauna legea prevede o sancțiune pentru administrarea unei probe, cu toate acestea există o tendință de a nu mai readministra probele de la fond sau probe noi în căile de atac.

Se observă că, în general, și în Codul de procedură penală și în Codul de procedură civilă dreptul la apărare are o reglementare zgârcită, dar care totuși există. Codul de procedură penală bunăoară, la art.10 alin. (2) și (5), prevede obligativitatea pentru organele judiciare de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali în tot cursul procesului penal. Este prevăzut faptul că atât părțile cât și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării. Această dispoziție legală nu este dublată însă de o sancțiune sau de o nulitate astfel încât dispozițiile legale mai sus amintite rămân în practică fără efect.

Nesocotirea acestor dispoziții legale, neacordarea termenelor pentru pregătirea apărării, refuzul de administrare a unor probe noi, judecarea în pripă a cauzelor sub imperiul celerității, nepolitețea și comportamentul discreționar atât în faza urmăririi penale cât și în timpul judecății, creează convingerea justițiabililor că justiția este o formă fără fond, că nu-și pot dovedi dreptatea în instanță. Această convingere se corelează în mod nefericit și cu credința că și apărarea este numai o formalitate și că un avocat, oricât de bun ar fi, nu poate determina un proces în mod corespunzător, fiind numai o sursă de cheltuieli. Din nefericire, această atitudine

este alimentată și de unii avocați care se prezintă în instanță prea puțin pregătiți în cauzele angajate.

8. Deficiențe în acordarea ajutorului public judiciar

Avocații au reclamat, în mod constant, ineficacitatea legislației privind ajutorul public judiciar, respectiv OUG nr. 51/2008 cu modificările și completările ulterioare.

Acordarea ajutorului public judiciar este insuficientă și vizează o cazuistică extrem de redusă.

Sumele stabilite și acordate efectiv cu titlu de onorarii avocațiale în cazul în care ajutorul judiciar constă în apărarea prin avocat sunt foarte mici și oricum incapabile să stimuleze calitatea activității prestate de avocat. De cele mai multe ori, onorariile fixate nu se raportează la Protocolul încheiat între Ministerul Justiției și U.N.B.R. privind remunerația în caz de asistență judiciară și sunt reduse în mod discreționar de către judecători, inclusiv până la nivelul unor sume modice, anunțate în ședință publică, cu intenția vădită de a discredita activitatea avocațială.

Conform studiului privind accesul la justiție și acordarea asistenței juridice prin avocat, realizat de U.N.B.R., se observă o ușoară creștere a numărului cererilor de acordare de ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili în anul 2016 față de 2015, cu aproximativ 2,27%, ceea ce arată interesul crescut al justițiabililor de a solicita acordare de ajutor public judiciar.

Deși numărul cererilor a înregistrat o ușoară creștere, numărul cererilor admise a scăzut cu aproximativ 4,63% în anul 2016 față de anul precedent iar numărul cererilor respinse a crescut cu aproximativ 12.66%.

Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend ascendent al interesului justițiabililor pentru ajutorul public judiciar în materie civilă, și un trend negativ al posibilității de a beneficia de un astfel de ajutor, în condițiile unei creșteri semnificative a numărului de cereri respinse.

În ceea ce privește numărul cererilor de acordare a ajutor public judiciar în materie civilă formulate de justițiabili, situația se prezintă în felul următor:

- Anul 2015: 24.838 cereri, din care admise: 14.934 și respinse: 9.904;
- Anul 2016: 25.401 cereri, din care admise: 14.243 și respinse: 11.158

Conform aceluiași studiu, sumele acordate cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă au înregistrat o scădere de aproximativ 42,57%.

Sume acordate de instanțele judecătorești cu titlu de ajutor public judiciar în materie civilă:

- Anul 2015: 26.168.942,32
- Anul 2016: 15.030.038,76

Aceste informații sunt aproximative, dat fiind faptul că nu s-au colectat informații de la toate instanțele. Ele reflectă însă un trend negativ al plăților efectuate cu titlul de ajutor public judiciar. Această scădere este în corelare directă cu numărul în creștere al cereri respinse de acordarea de ajutor public judiciar.

8.1. Principalele probleme semnalate în privința reglementărilor privind ajutorul public judiciar

8.1.1. Scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv

Scutirea, reducerea sau eșalonarea la plata taxelor judiciare de timbru nu constituie în actuala reglementare un remediu efectiv pentru limitările accesului la justiție prin taxarea majorată, date fiind condițiile concrete de acordare a acestora prin menținerea pentru persoanele fizice a valorilor și limitelor prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă modificată.

Imposibilitatea trasată de cadrul normativ de a beneficia de ajutor public judiciar atât sub forma scutirii de plata taxei de timbru cât și prin acordarea asistenței gratuite a unui avocat este de natură să limiteze în mod semnificativ accesul liber la justiție.

8.1.2. Inexistența cadrului legislativ privind asistența judiciară gratuită în materie civilă, sub forma apărării prin avocat, pentru persoanele juridice aflate în dificultate

În ultimii ani, un număr tot mai mare de societăți comerciale se află în dificultate și odată cu acestea și persoanele fizice au de suferit. Or, în reglementările naționale, societățile comerciale au dreptul la asistență judiciară numai prin reduceri și eșalonări la taxa de timbru. După cum știm, aceste reglementări nu permit, pentru persoanele juridice, alte forme de asistență judiciară, cum ar fi apărarea și asistența gratuită printr-un avocat sau gratuitatea taxelor de timbru.

Reglementările europene lasă statelor posibilitatea de opțiune cu privire formele de asistență judiciară. Totuși, ar trebui să analizăm dacă, în contextul de ansamblu al mecanismului de acordare a asistenței judiciare de către statul român, principiul efectivității accesului la justiție este funcțional în privința persoanelor juridice, care, aflându-se în dificultate, nu pot beneficia de dreptul la apărare. Aceasta cu atât mai mult cu cât Curtea Constituțională din România a desființat recent dispozițiile privind obligativitatea reprezentării în recurs, de către avocat, atât a persoanei fizice, cât și a persoanei juridice .

8.1.3. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

Prevederile art. 36 din OUG 58/2008, preluate de Regulamentul SAJ constituie o reală îngreunare a accesului cetățenilor la justiție. Conform acestor prevederi, avocatul care a

acordat asistență extrajudiciară nu poate acorda asistență judiciară aceleiași persoane pentru valorificarea sau apărarea aceluiași drept sau interes. Aceste reglementări constituie o sursă de nemulțumire pentru avocați, dar mai ales pentru justițiabili, care de cele mai multe ori ar dori să rămână cu avocatul care le cunoaște cel mai bine situația.

8.1.4. Inexistența cadrului legislativ pentru a se putea beneficia de ajutor public

S-a subliniat de Congres că este nepotrivită inexistența cadrului legislativ pentru a se beneficia de ajutor public sub forma asistenței prin avocat, inclusiv în faza de consiliere, mediere, conciliere, etc.

8.1.5. Tratamentul incorect al instituției curatelei judiciare

Deși instituția este încredințată spre administrare prin Noul cod de procedură civilă judecătorului, iar calitatea de ”curator judiciar” este legal atribuită avocatului, tratamentul remunerării muncii curatorului judiciar este lipsit de orice reguli sau bune practici, refuzate a fi elaborate sau urmărite de către CSM sau Ministerul Justiției!

Remunerația fixată de judecător nu are nici un criteriu, iar ”plăcerea” de a se fixa remunerații de ”5 lei”(!) a devenit o practică extrem de nocivă!

Orice efort instituțional al U.N.B.R. s-a lovit de ”protecția independenței judecătorului”, în numele căreia ”curatela judiciară” a devenit o adevărată activitate lipsită de orice cointeresare.

9. Lipsa garanțiilor corespunzătoare în privința asistenței juridice gratuite în cauzele penale

9.1. Inconsecvențe în ceea ce privește asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente.

Asistența juridică din oficiu a persoanelor vătămate, a părților civile sau a părților responsabile civilmente nu este garantată corespunzător de dispozițiile art. 93 alin. (5) din Codul de procedură penală, care lasă asigurarea acesteia la latitudinea organului judiciar, spre deosebire de ipoteza suspectului sau inculpatului a cărei asistență este obligatorie în condiții determinate.

Din păcate, Protocolul încheiat cu Ministerul Justiției în 10.06.2015 nici nu distinge între cele două ipoteze ale asistenței judiciare a persoanelor vătămate sau a părților civile, și nici nu acoperă perfect ipoteza art. 80 și art.85 din Codul de procedură penală. În acest context, accesul la justiție al numărului mare (respectiv foarte mare) de persoane /părți nu este facilitat, fiind neglijat numai în scopul degrevării organelor judiciare de sarcina exercitării eventualei acțiuni civile și a citării părților. Asigurarea dreptului la apărare al colectivităților de persoane vătămate și părți civile prin desemnarea unui avocat din oficiu care ”să le reprezinte interesele” impune reformarea întregii instituții (ansamblul normelor legale, statutare și protocolare care guvernează asistența judiciară a persoanelor vătămate sau a părților civile) prin adoptarea unor

norme speciale în toate palierele de reglementare, începând cu legea și terminând cu protocolul și regulamentul asistenței judiciare.

Legea procesuală prevede, din rațiuni distincte și chiar străine de asigurarea dreptului la apărare al părților civile sau persoanelor vătămate, posibilitatea organelor judiciare de a desemna avocați din oficiu care să reprezinte interesele unui ”număr mare” (respectiv foarte mare) de persoane/părți care nu au interese contrare în condițiile art. 80 și art. 85 din Codul de procedură penală. Aceste norme au exclusiv menirea de a degreva sarcina organelor judiciare, asigurând ”productivitate” prin deblocarea instrumentării acțiunilor colective.

Pe de altă parte, aceste norme imprimă o veritabilă ”formă fără fond” dreptului la apărare. În acest sens, însăși terminologia folosită de legiuitor este străină de instituția dreptului la apărare - pentru a le reprezenta interesele - constituind în cel mai bun caz, o adăugire, o grefă în această instituție. Or, asigurarea eficacității dreptului la apărare în lipsa unei reglementări corespunzătoare a regimului acțiunilor colective - în special în contextul remunerării avocaților în condițiile prevăzute în Protocolul încheiat cu Ministerul Justiției la 10.06.2015 - constituie o utopie. În acest sens, atragem atenția asupra împrejurării că onorariul stabilit de dispozițiile art. 5 lit. d) teza a II-a, ”10 lei pentru fiecare parte”, nu acoperă nici costurile corespondenței cu acestea.

9.2. Omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală

Este semnalată omisiunea legiuitorului de a prevedea orice formă de ajutor public extrajudiciar în materie penală. Astfel, în vreme ce ajutorul public judiciar reglementează în sfera nepenală asistența extrajudiciară, nicio normă procedurală sau din cuprinsul Legii nr. 51/1995 nu prevede asigurarea unei asistențe extrajudiciare în materie penală.

10. Alte deficiențe ale sistemului asistenței juridice gratuite

10.1. Practica neunitară privind asistența juridică prin avocat în legi speciale

Aspecte de practică neunitară se regăsesc în cauzele în care legile speciale reglementează obligativitatea asistenței judiciare prin avocat, cum ar fi cauzele al căror obiect îl reprezintă emiterea ordinelor de protecție sau refugiați, precum și altele. Practica instanțelor este inconstantă, în sensul că există situații în care instanțele solicită barourilor să desemneze avocat din oficiu, care să asigure reprezentarea/ asistarea părții din dosar, precum și situații în care instanțele de judecată admit și în aceste dosare cereri de acordare a ajutorului public judiciar constând în suportarea onorariului avocațial.

În ceea ce privește solicitările instanței de a desemna avocați din oficiu care să asigure reprezentarea/asistarea părții în cauzele în care legea prevede această obligativitate, în cele mai multe situații nu se stabilește un onorariu cuvenit avocatului care este/va fi desemnat.

10.2. Asistența judiciară ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale

Se constată că asistența judiciară (gratuită) ignoră încă unele domenii de bază juridice și sociale fără a progresa în reglementarea sa, iar o multitudine de instrumente juridice au fost elaborate fără a garanta drepturile persoanelor în această privință.

10.3. Lipsa unui tratament specific care să includă consiliere preliminară anumitor grupuri vulnerabile.

Aceste grupuri vulnerabile ar putea fi victimele violenței bazate pe gen, asistență la penitenciar, minori, persoane în vârstă, emigranților și a invalizilor.

10.4. Interdicția asigurării asistenței judiciare de către avocatul care a asigurat asistența extrajudiciară – o îngrădire a accesului la justiție

Prevederile art. 36 din OUG 58/2008, preluate de Regulamentul SAJ constituie o reală îngreunare a accesului cetățenilor la justiție. Conform acestor prevederi, avocatul care a acordat asistență extrajudiciară nu poate acorda asistență judiciară aceleiași persoane pentru valorificarea sau apărarea aceluiași drept sau interes. Aceste reglementări constituie o sursă de nemulțumire pentru avocați, dar mai ales pentru justițiabili care de cele mai multe ori ar dori să rămână cu avocatul care le cunoaște cel mai bine situația.

10.5. Lipsa unor garanții adecvate în privința dreptului de interpretare și traducere

Acest drept trebuie să fie garantat nu numai pentru acte de procedură în care beneficiarul trebuie să intervină, dar, de asemenea, pentru ca el/ea să fie în deplină cunoștință a procedurilor și în comunicarea cu avocatul.

Avocații au semnalat ca incident frecvent refuzul instanțelor de a asigura ajutor public judiciar pentru asigurarea unui traducător pentru partea care nu vorbește limba română. În schimb se solicită barourilor desemnarea unui avocat vorbitor de diferite limbi străine, care să-l asiste pe justițiabil. Această situație nu este corectă având în vedere că justițiabilul are dreptul la ajutor public judiciar cu care poate beneficia inclusiv de serviciile publice ale unui traducător.

Prin această practică se încalcă art. 225 Cod procedură civilă , care prevede că atunci când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător

autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4). Din aceste dispoziții rezultă că în anumite cazuri judecătorul sau grefierul pot face oficiul de traducător, nu avocatul.

11. Propunerile Departamentului de coordonare a asistenței judiciare al U.N.B.R. referitoare la accesul la justiție și asistența judiciară gratuită prin avocat

A se vedea articolul "Accesul la justiție. Asistența judiciară (gratuită) prin avocat", publicat pe site-ul U.N.B.R. la data de 01.11.2016 (http://uniuneabarourilor.ro/accesul-la-justitie-asistenta-judiciara-gratuita-prin-avocat-2/)

12. Cuantumul redus al onorariilor prevăzute în Protocolului încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției în 2015

Problemele întâlnite în acest sector sunt mai vechi, concentrate în jurul stabilirii cuantumului onorariilor avocațiale cuvenite avocatului pentru activitatea prestată. Există încă situații în care se procedează la aprecieri subiective asupra cuantumului onorariilor, reducându-se în mod discreționar și arbitrar. Sumele stabilite prin Protocol sunt oricum destul de scăzute, diminuarea acestora ducând de multe ori în derizoriu onorariul final cuvenit avocatului.

S-a semnalat foarte frecvent că sumele stabilite cu titlu de onorarii avocațiale pentru asigurarea asistenței juridice sunt de foarte multe ori mici, incapabile să asigure calitatea activității prestate de avocat.

Protocolul privind remunerațiile cuvenite la asistența judiciară ar trebui să fie modificat, în sensul creșterii lor. Se impune o intervenție rapidă asupra reglementărilor existente, care să nu mai permită aprecieri subiective asupra cuantumului onorariilor avocațiale.

S-a apreciat că se impune renegocierea Protocolului încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției referitor la onorariile pentru prestațiile din oficiu ale avocaților privind următoarele:

- majorarea onorariilor din oficiu, cu cel puțin 30% în general, iar în etapa judecății cu cel puțin 50%;
- imposibilitatea reducerii onorariilor de către instanțele de judecată;
- introducerea unor prevederi pentru situația specifică barourilor pe a căror rază de activitate există penitenciar, cu referire la situația audierilor de către organele de urmărire penală care se deplasează din alte județe;
- includerea în onorariu a cheltuielilor de deplasare ale avocatului la penitenciare, parchete, instanțe din afara razei de acțiune a baroului;
- plata distinctă a avocaților din oficiu în etapa soluționării măsurilor preventive;

Alte propuneri se referă la elaborarea unui Ghid de bune practici privind criteriile de stabilire a onorariilor minimale; scutirea de impozit a onorariilor avocaților din oficiu; anularea măsurii de a se reține de către Barou 1%;

13. Alte forme de asistență juridică pentru persoane defavorizate

În cadrul Congresului, s-a pus problema avocaturii *pro-bono*, precum și a altor furnizori de asistență juridică gratuită pentru cei defavorizați.
S-a propus modificarea/completarea Normei Metodologice nr. 1 a Departamentului de Coordonare a Asistenței Juridice (D.C.A.J.) de acordare cu titlu gratuit a asistenței de specialitate juridică de către decanul baroului, în sensul că fiecare avocat poate decide să presteze o activitate „*pro-bono*", fără a fi necesar acordul decanului/baroului;
S-a mai învederat că sistemul legislativ este necorelat în mod deliberat cu prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat în cazul în care prin legi speciale se permite ca și alți furnizori să asigure asistență juridică, mai ales cu argumentul că astfel de situații sunt profitabile celor care sunt defavorizați. S-a ajuns la situația în care se practică o veritabilă "avocatură clandestină" cu încălcarea legii speciale și cu încurajarea resentimentului profesional față de cei care convin cu astfel de entități inclusiv practicarea avocaturii *pro-bono*, cu nesocotirea sau eludarea cadrului legal în vigoare privind acordarea asistenței avocațiale gratuite prin decizia decanului, instituție de tradiție în sistemul legislației române privind profesia de avocat. Un studiu cu privire la această problemă este necesar să fie pus la dispoziția autorităților implicate în activitatea de sistematizare a legislației, inclusiv Consiliului Legislativ.

14. Accesul la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului

Corpul profesional al avocaților și-a manifestat îngrijorarea cu privire la accesul la jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului. Lipsa de transparență a mecanismului de filtrare și de stabilire a regimului inadmisibilităților în raport de care se pronunță soluțiile judecătorului unic în raport de nedefinirea clară și imprevizibilitatea în interpretare în Ghidul de admisibilitate și Regulamentul Curții a unor concepte precum „*lipsa vădită de fundament*", împiedică avocații să își sfătuiască cel mai bine clienții asupra șanselor de admisibilitate a cauzei și să reducă numărul de cereri vădit inadmisibile.
Este afectat în substanța sa dreptul de acces la o procedură imparțială prin raportare la misiunea magistraților detașați de a întocmi rapoartele de admisibilitate, care stau la baza hotărârii judecătorului unic, în condițiile în care aceștia sunt plătiți de statul român care este parte în cadrul procedurii, rezultată din justificarea publică a Ministerului Justiției, însușită și de

CSM în hotărârile de aprobare a detașărilor: ”*Datorită preocupărilor autorităților române pentru detașarea juriștilor independenți la CEDO, numărul cererilor românești aflate pe rolul Curții a scăzut cu 29%, acest rezultat datorându-se, în mare parte, aportului celor 3 juriști naționali detașați*".

Modalitatea de recrutare a grefierilor și raportorilor Curții Europene din rândul magistraților români prin detașarea judecătorilor și procurorilor la Grefa Curții, cu avizul CSM este neconformă cu reglementările interne – art. 125 din Constituție, Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și prin raportare la standardele convenționale de asigurare a unui proces echitabil, ce include și dreptul la un tribunal imparțial inclusiv la nivelul Curții în aplicarea art. 6 din Convenție.

Congresul Avocaților din 2017 a lansat un **Apel către autoritățile competente**, care cuprinde o serie de propuneri de acțiune în vederea asigurării unui real acces la justiția Curții Europene a Drepturilor Omului. Acestea sunt:

- identificarea bunelor practici, referitoare la tipuri de măsuri concrete care pot fi adoptate;
- asigurarea finanțării pentru formarea profesională a profesioniștilor din domeniul juridic implicați (judecătorilor, procurorilor și avocaților), precum și pentru activitățile de conștientizare a Convenției și a jurisprudenței Curții pentru a remedia deficiențele în ceea ce privește punerea în aplicare a Convenției, prin care să se abordeze în comun problemele legate de punerea în aplicare a Convenției în România, utilizând potențialul programului de formare pan-europeană pentru drepturile omului pentru profesioniști (Programul HELP) al Consiliului Europei;
- aducerea la îndeplinire a direcțiilor de acțiuni circumscrise Strategiei Guvernamentale în domeniul formării profesionale a magistraților și avocaților cu suportul financiar al statului;
- asigurarea accesului la informația juridică - ca premisă a dreptului de acces la justiție prin traducerea hotărârilor de principiu și / sau elaborarea unor rezumate ale acestor hotărâri în limba română;
- îmbunătățirea căilor interne de recurs, fie prin crearea unor noi căi de atac (inclusiv preventivă, judiciară sau în alt mod), fie prin interpretarea căilor de atac existente sau a dreptului procedural intern, în conformitate cu obligațiile care decurg din articolul 13 din Convenție și pentru a sprijini punerea în aplicare a Convenției la nivel național;
- transparentizarea criteriilor de admisibilitate ale unei cereri, având în vedere forma actuală a formularului plângerii, în concordanță cu art. 6 din Convenție;
- precizarea în Regulamentul Curții și în Ghidul de admisibilitate cu mai multă acuratețe a motivelor de respingere ca inadmisibilă a unei cereri, care să asigure previzibilitatea modului de interpretare în etapa de filtru a condițiilor de admisibilitate;

- motivarea deciziilor de inadmisibilitate în raport de condițiile de admisibilitate prevăzute la art. 34 și 35 din Convenție sau comunicarea referatului/raportului care a stat la baza soluției pronunțate de judecătorul unic, cu indicarea măcar sumară, enumerativă a condițiilor constatate ca neîndeplinite; completarea Regulamentului Curții pe aspectul stabilirii atribuțiilor raportorilor nejudiciari în acest sens, de natură să conducă la remedierea unor deficiențe rezultate din practica formulării plângerilor, la îmbunătățirea practicii avocațiale specifice cererilor adresate Curții în concordanță cu criteriile de apreciere aplicate de Curte și a asigurarea nivelului de transparență obligatoriu în cadrul unei astfel de proceduri;
- reformarea sistemului de recrutare a grefierilor și raportorilor într-o modalitate care să excludă conflictele de interese rezultate din acceptarea magistraților români la Grefa Curții și asigurarea astfel a dreptului la imparțialitatea procedurii în fața Curții;
- reforma sistemului Convenției să permită asigurarea efectivă a dreptului de acces la jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului, iar justițiabilul să aibă ”o oportunitate clară, practică de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale”.

15. Accesul la informația juridică ca garanție a accesului la justiție

S-a pus în evidență obligativitatea Statului de a asigura un *acces liber, neîngrădit (gratuit) și efectiv* la informația juridică (legislație și jurisprudență), ca o condiție a accesului la justiție.

15.1. Accesul la acte normative

În ceea ce privește **accesul la acte normative**, s-a arătat că aceste informații nu se pot accesa în mod eficient din Monitorul Oficial întrucât nu permite nici actualizarea textului actelor normative cu modificările intervenite ulterior, nici căutarea eficientă a unor acte normative.
Sistemul susținut din fonduri publice – legislatie.just.ro are carențe sub aspectul căutării după conținutul actului normativ și al legăturii între textul actului normativ și jurisprudența relevantă.
Sistemele private care se accesează cu parolă sunt de preferat, însă costurile sunt prohibitive.

15.2. Accesul la jurisprudență

Sistemele de stocare a jurisprudenței nu permit, la acest moment, o căutare eficientă a hotărârilor judecătorești. Problema este că în sistemul ECRIS și în sistemul Portalului Instanțelor de Judecată, fiecare instanță, respectiv personalul grefei fiecărei instanțe, clasifică în mod diferit obiectul cauzelor. Nu există un nomenclator comun, care să fie folosit pentru a clasifica jurisprudența după criterii unitare.
Propuneri: s-a evidențiat necesitatea creării unor criterii universale de clasificare (și căutare) a jurisprudenței, cum este identificatorul european de jurisprudență, așa-numitul Cod ECLI, care este un număr de identificare informatică pentru hotărârea respectivă. Avantajele unui astfel de

sistem constau în faptul că ajută la crearea unei legături între jurisprudență și textul actelor normative.

O altă problemă care trebuie abordată cu privire la accesul la jurisprudență este problema anonimizării excesive a hotărârilor judecătorești. Există o decizie a CSM, numărul 308/2009, care, statuând asupra nevoii de anonimizare a hotărârilor care se publică în astfel de sisteme a arătat că numele și prenumele magistraților care participă nu trebuie înlăturate din aceste hotărâri, întrucât se subminează scopul de transparentizare a actului de justiție. Există riscul de introducere a unor hotărâri false, fără date de identificare.

15.3. Accesul avocaților la dosarul electronic al cauzei

În legătură cu informațiile din bazele de date, există două sisteme majore: primul sistem fiind sistemul ECRIS, care era sistemul de bază, și apoi unele curți de apel (Cluj, Oradea și Timișoara) – au deschis sisteme de accesare online a conținutului dosarului, care sunt foarte binevenite. Sunt însă probleme cu criptarea informațiilor, ceea ce înseamnă că terțe persoane pot accesa aceste date de pe site-ul respectiv, interpunându-se în comunicarea dintre justițiabil și serverul site-ului.

S-a propus ca Sistemul ECRIS să conțină, într-un câmp separat, numele avocatului care reprezintă clientul în cauză. Astfel datele avocatului sunt înregistrate într-un fel care ar permite comunicarea chiar accelerată cu avocatul și, pe de altă parte, fiindcă astfel s-ar putea crea o legătură între sistemul ECRIS și tabloul avocaților, astfel încât s-ar detecta mai ușor cazurile de exercitare fără drept a profesiei de avocat.

Accesul la astfel de sisteme, care dezvăluie conținutul dosarului, ar trebui regândit, în principal pe liniile modalității de accesare prin avocați. Ar trebui să se permită numai avocaților, în condiții de confidențialitate, să acceseze aceste site-uri, dacă accesul nu este făcut personal de către justițiabil.

În anul 2011 s-a permis accesul în sistemul ECRIS pentru avocați, dar încă nu s-a materializat. Ar fi nevoie de acest acces în special întrucât accesarea dosarelor pe modalitatea ”manuală” este o procedură anevoioasă, durează, costă, dacă e vorba de deplasarea la o instanță cu sediul în altă localitate.

Sistemele informatice pentru accesarea dosarului nu satisfac în totalitate cerințele pentru protecția datelor personale. De exemplu, Portalul Instanțelor de Judecată abia satisface criteriile, respectiv nici nu le satisface în privința listării numelui justițiabililor. Trebuie avute în vedere criteriile mult mai restrictive de protecție a datelor, prevăzute în Regulamentul UE nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE. Acest

Regulament urmează să-și producă efectele de la 25 mai 2018 și există riscul interzicerii listării cauzelor după numele justițiabililor.

Această formă de lipsire de acces a justițiabilului la aceste date, care sunt foarte utile pentru gestionarea dosarului, poate fi completată doar dacă există o categorie profesională care poate să acceseze aceste date în condiții de siguranță a datelor cu caracter personal. Avocații fiind ținuți să respecte secretul profesional, inclusiv prin art. 11 din legea de organizare a profesiei, sunt categoria perfectă care să poată oferi acces informatic la dosar dacă s-ar ivi o astfel de situație.

15.4. Accesul avocaților la baze de date specializate

Sunt o serie de baze de date specializate la care avocații nu au acces, deși accesul s-a acordat altor profesii juridice. Acestea sunt sistemul Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară, care poate fi accesat de notarii publici sub două portaluri cu obiecte diferite. Există odată sistemul RGI On-line, care permite efectuarea anumitor operațiuni direct în sistemul bazelor de date al cărților funciare, care facilitează plățile pentru extrasele de carte funciară etc.; și există sistemul E-terra, care conține date pe baza cărora un imobil poate fi identificat, respectiv date în legătură cu intabularea imobilului respectiv, care, de asemenea, sunt accesibile notarilor publici.

Ar exista un interes pentru profesia de avocat să acceseze și registrele notariale, în special registrele în care se înregistrează procurile speciale, respectiv în care se înregistrează procedurile succesorale. În cazul procurilor speciale avocatul trebuie să identifice clientul, trebuie să știe cine este clientul adevărat – aceasta este o obligație și de prevenire a spălării banilor; și, pe de altă parte, accesul la acest sistem pentru U.N.B.R. ar ajuta în lupta împotriva avocaturii clandestine, sistemul arătând fiecare persoană de câte mandate a beneficiat. Dacă există persoane care, pe bază de mandat autentic exercită (fraudulos) profesia de avocat, prin acest sistem, aceste persoane pot fi depistate în minute.

Accesul la registrul procedurilor notariale ar fi binevenit pentru pregătirea înaintării cererilor de chemare în judecată, pentru evitarea problemelor de la art. 200.

S-a făcut propunerea ca U.N.B.R. să se transforme inclusiv într-un operator care furnizează certificate digitale calificate, așa-numitele semnături electronice, avocaților. Utilizarea acestor semnături electronice ar fi benefică pentru o altă soluție, care ar ajuta, pe de o parte, la degrevarea instanței și, pe de altă parte, la accelerarea administrării justiției, respectiv crearea unei proceduri electronice accelerate de judecată, unde actele se depun de către avocați – evident, procedura ar fi, cel puțin în prima fază, accesibilă numai avocaților care au cunoștințele de specialitate și care au semnătura electronică. Existența acestor certificate digitale ar fi necesară pentru ca registrul electronic al actelor atestate să se poată crea și să se

poată crea într-o anumită formă, respectiv să conțină actele atestate ca un registru de publicitate.

15.5. Accesul la informații generale necesare pentru inițierea unei acțiuni în justiție

Există probleme mari în ceea ce privește luarea unor măsuri adecvate pentru informarea publicului referitor la amplasarea și competențele instanțelor, precum și asupra modului de inițiere a unei acțiuni în instanță sau de apărare în cadrul unei astfel de acțiuni, așa cum prevede **Recomandarea nr. 7 din 1981 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție** (adoptată de Comitetul Miniștrilor în 14 mai 1981, la a 68-a reuniune a delegaților miniștrilor).

După apariția Codurilor civil și de procedură civilă nu s-au luat măsurile adecvate pentru informarea publicului referitor la sancțiunile posibile în lipsa unei conduite prescrise de cod precum și incidența termenelor de decădere cu repercusiuni grave asupra drepturilor procesuale.

Este inacceptabil să se pornească de la prezumția cunoașterii legii de către persoane cu o capacitate redusă de percepție, înțelegere și informare, astfel încât sunt necesare acțiuni de informare a publicului pentru a nu periclita accesul la justiție. Procesul civil ar trebui să se desfășoare după reguli simple, pe înțelesul publicului.

S-a propus realizarea unei colaborări între Ministerul Justiției și U.N.B.R. pentru înființarea unui serviciu de informare a cetățeanului, servicii care să fie prestate de avocați, având în vedere că instanțele nu pot acorda consultanță justițiabililor.

15.6. Dreptul la informare în cadrul procedurilor penale

Directiva 2012/13/UE privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale stabilește că statele membre trebuie să informeze persoanele suspectate sau acuzate cu privire la drepturile pe care acestea le au, inclusiv dreptul de a fi asistat de un avocat și dreptul de a păstra tăcerea. În temeiul acestei directive, suspecților și persoanelor acuzate care sunt arestate trebuie să li se furnizeze o ”Notă scrisă privind drepturile” ce conține informații cu privire la alte drepturi suplimentare, inclusiv dreptul de a avea acces la documente referitoare la propria cauză, aflate în posesia autorităților competente – cum ar fi probe – precum și dreptul de acces la asistență medicală de urgență. Directiva face parte din ”foaia de parcurs” a UE pentru consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate sau acuzate în cadrul procedurilor penale.

La data de 12 mai 2017, pe site-ul UNBR a fost publicat documentul intitulat scrisoare cu privire la drepturi care are rol de informare scrisă ce ar trebui înmânată suspecților, inculpaților sau persoanelor în cadrul procedurilor penale ori persoanelor căutate în baza unui mandat european de arestare, cu privire la drepturile acestora. Scrisoarea a fost elaborată de Uniunea Națională a Barourilor din România prin Departamentul de Coordonare a Asistenței Judiciare.

Bibliografie:

Revista "Avocatul 2017„ și materialele de lucru ale Congresului avocaților 2017 care pot fi accesate la adresa www.unbr.ro

Anexa nr. II la Hotărârea Consiliului UNBR nr. 262/17 iunie 2017

ÎMPĂRȚIRE ATRIBUȚII VICEPREȘEDINȚI UNBR
HOTĂRÂRE CONGRES 9/2017

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	**Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU**	**Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU**	**Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU**	**Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU**
I. Cu privire la organizarea profesiei de avocat **b.** … extinderea prevederilor Regulamentului comisiilor de cenzori din sistemul CAA la toate Comisiile de cenzori ale UNBR și ale barourilor; **j.** remunerarea membrilor comisiilor de cenzori; **x.** prioritățile profesiei de avocat în 2017, așa cum au fost adoptate de Comisia Permanentă în ședința din	**I. Cu privire la organizarea profesiei de avocat** **a.** modificarea și completarea prevederilor Legii nr. 51/1995, depuse în preziua Congresului avocaților sau în Congres de delegați; - în comun cu av. Ioan Chelaru **b.** modificarea și completarea prevederilor Statutului profesiei de avocat depuse în preziua Congresului avocaților sau în	**I. Cu privire la organizarea profesiei de avocat** **f.** reducerea taxelor judiciare de timbru și renunțarea la formalismul excesiv al procedurii cererii de chemare în judecată (art. 200 și următoarele din Codul de procedură civilă); eliminarea prevederilor din Codul de procedură civilă privind dreptul instanței de a stabilii durata cuvântului	**I. Cu privire la organizarea profesiei de avocat** **c.** elaborarea unui Ghid de bune practici privind criteriile de stabilire a onorariilor minimale; **d.** renegocierea Protocolului încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției referitor la onorariile pentru prestațiile din oficiu ale avocaților privind	**I. Cu privire la organizarea profesiei de avocat** **n.** înființarea unui grup de lucru care să efectueze demersuri (prin intermediul Consiliului Barourilor Europene-CCBE, Comisiei Europene, Parlamentului European și Consiliului Europei) în vederea emiterii unor directive/recomandări/propuneri privind uniformizarea

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	**Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU**	**Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU**	**Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU**	**Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU**
20.01.2017 și Consiliul UNBR din 18.02.2017: - reforma administrării U.N.B.R., a Barourilor, a I.N.P.P.A. și a C.A.A. în conformitate cu principiile: eficiență, responsabilitate, credibilitate, transparență și deschidere către avocați prin: dezvoltarea infrastructurii cloud specifice IT comună tuturor organizațiilor din sistemul U.N.B.R. și crearea de platforme sociale on-line și centre de date, permanent în curs de dezvoltare, a unui portal web unic, cu acces la toate datele și expuse pe site-urile instituțiilor de	Congres de delegați; …. **j.** remunerarea membrilor comisiilor de cenzori; **k.** înființarea unor comisii de specialitate la nivelul barourilor și a U.N.B.R. care să verifice modul de întocmire și de derulare a contractelor de colaborare și de salarizare între avocați și formele de exercitare a profesiei și să aibă competența soluționării sesizărilor cu privire la aceste aspecte; **l.** înființarea unui grup de lucru care să aibă ca obiect elaborarea unei metodologii privind întreprinderea demersurilor legale de către	acordat la dezbaterea în fond; **g.** arhivarea documentelor pe suport informatic și accesul la forma electronică a dosarelor, partajarea proceselor pe ore, crearea unui soft național cu procesele avocaților (eventual și a justițiabililor pe baza de CNP) și imposibilitatea fixării pentru avocat a mai multor procese în aceeași zi și la aceeași oră, trimiterea prin sms, cu 3 zile înainte, de date despre instanța, ora și procesul următor; **r.** Modificarea legislației privind protecția datelor cu	următoarele: - majorarea onorariilor din oficiu, cu cel puțin 30% în general, iar în etapa judecății cu cel puțin 50%; - eliminarea limitei maxime a onorariilor; - imposibilitatea reducerii onorariilor de către instanțele de judecată;: - introducerea unor prevederi pentru situația specifică barourilor pe a căror rază de activitate exista penitenciar, cu referire la situația audierilor de către organele de urmărire	și eficientizarea asistenței publice judiciare la nivelul Uniunii Europene, inclusiv sub aspectul majorării și stabilirii cuantumului onorariilor avocaților care asigură asistența publică judiciară; **s.** Rezoluții/Apeluri ale Congresului privind: - punerea în aplicare a recomandărilor Raportului Comitetul Director pentru Drepturile Omului cu privire la “Viitorul sistemului Convenției Europene” (către Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
interes public din sistemul profesiei de avocat; introducerea bugetelor (proiecțiilor) multianuale, mai întâi pe 2 ani, apoi pe 4 ani, alături de o programare bugetară pe 10 ani și în final 20 de ani; elaborarea și aprobarea Strategiilor de dezvoltare a domeniilor de interes pentru evoluția profesiei (Strategia privind atragerea fondurilor europene, Strategia de perfecționare a activității INPPA, Proiecția multianuală a investițiilor în sistemul CAA, etc. – în comun cu av. Traian Briciu)	U.N.B.R. pentru dizolvarea, lichidarea și radierea tuturor societăților comerciale înregistrate la Oficiul Național al Registrului Comerțului, care au în componenta actului constitutiv codul CAEN 6910 – activități juridice, prin raportare la recursul în interesul legii admis prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. XXII/12.06.2006 (publicată în Monitorul Oficial nr. 936/20.11.2006); **m.** înființarea unui grup de lucru care să aibă ca obiect elaborarea unei metodologii privind întreprinderea	caracter personal, prin revenirea la decizia autorității competente potrivit căruia avocații nu sunt operatori de date personale; **u.** editarea unor monografii ale personalităților din profesia de avocat **x.** prioritățile profesiei de avocat în 2017, așa cum au fost adoptate de Comisia Permanentă în ședința din 20.01.2017 și Consiliul UNBR din 18.02.2017: - implicarea activă în realizarea ”asanării normative” și a pachetului legislativ unitar ”Codul	penală care se deplasează din alte județe, - includerea în onorariu a cheltuielilor de deplasare ale avocatului la penitenciare, parchete, instanțe din afara razei de acțiune a baroului, - plata distinctă a avocaților din oficiu în etapa soluționării măsurilor preventive; - citarea avocatului curator să se facă după achitarea remunerației; **e.** modificarea și completarea Regulamentului-Cadru	Național al Magistraturii) prin identificarea bunelor practici, referitoare la tipuri de măsuri concrete care pot fi adoptate; asigurarea finanțării pentru formarea profesională a profesioniștilor din domeniul juridic implicați (judecătorilor, procurorilor și avocaților), precum și pentru activitățile de conștientizare a Convenției și a jurisprudenței Curții pentru a remedia deficientele în ceea ce privește punerea în aplicare a Convenției, prin care să se abordeze în comun problemele legate de

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
II. Cu privire la sistemul Casei de Asigurări a Avocaților (C.A.A.): a. modificarea și completarea Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților; - introducerea posibilității de a opta ca sumele reprezentând majorări de întârziere se facă venit fie la bugetul filialelor în fondul de pensii fie în cel pentru alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, în funcție de necesități, eventual cu aprobarea Consiliului CAA	demersurilor legale de către U.N.B.R. pentru dizolvarea, lichidarea și radierea tuturor entităților juridice înființate în temeiul O.G. nr. 26/2000, care au în statutul propriu atribuții cu privire la organizarea și exercitarea (fără drept) a profesiei de avocat; **p.** În domeniul fiscal: - modificarea Codului fiscal prin precizarea caracterului de instituții non-profit (UNBR, CAA, Barouri, Filiale CAA, INPPA) și identificarea fiscală și contabilă legala a acestora în raport de statutul de instituții de interes public;	economic al României", care se preconizează că va conține Codul fiscal, Codul de procedură fiscală, Legea de înființare a societăților comerciale, Legea evaziunii fiscale și alte legi cu caracter economic; - sprijinirea implementării „Legii prevenției", care ar avea ca obiectiv principal educarea și perfecționarea antreprenorilor de orice fel, precum și prevenirea greșelilor de orice fel în aplicarea legii și impune inclusiv, o soluție legislativă de stimulare a introducerii obligativității arondării treptate a populației la	pentru organizarea, funcționarea și atribuțiile serviciilor de asistenta judiciara ale barourilor, adoptat prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 180/17.12.2016; **f.** modificarea/ completarea Normei Metodologice nr. 1 a Departamentului de Coordonare a Asistenței Juridice (D.C.A.J.) de acordare cu titlu gratuit a asistentei de specialitate juridică de către decanul baroului, în sensul că fiecare avocat poate decide să presteze o activitate „pro bono", fără	punerea în aplicare a Convenției în România, utilizând potențialul programului de formare pan-europeană pentru drepturile omului pentru profesioniști (Programul HELP) al Consiliului Europei; aducerea la îndeplinire a direcțiilor de acțiuni circumscrise Strategiei Guvernamentale în domeniul formarii profesionale a magistraților și avocaților cu suportul financiar al statului; asigurarea accesului la informația juridică - ca premisă a dreptului la acces la justiție prin traducerea

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
(alin. 2 al art. 25 din Lege); - abrogarea art. 34 alin. (3) din Lege sau emiterea unei decizii interpretative care sa aibă în vedere ocrotirea efectivă a filialelor mici ; b. modificarea și completarea Statutului CAA, adoptat prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 139/27.07.2016 privind adoptarea Statutului Casei de Asigurări a Avocaților, astfel cum a fost modificată și completată prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 208/18.02.2017: - prevederea ca drepturile de pensie ori alte	- modificarea Codului fiscal în sensul reglementării exprese a caracterului deductibil al contribuțiilor la sistemul propriu de asigurări sociale și desocotirea lor în procedura emiterii deciziilor de impunere finale în raport de situațiile atestate de către Filialele C.A.A. drept contribuții efectiv plătite în anul pentru care se stabilește impozitul final datorat pentru venituri realizate din profesia de avocat; - realizarea unei practici unitare cu privire la necesitatea efectuării auditului financiar al	servicii de asistență judiciară tip abonament anual, după modelul ”arondării populației la consultanți fiscali”;	a fi necesar acordul decanului/baroului; h. introducerea în Codul de procedură penală a unor prevederi specifice pentru asigurarea secretului profesional, referitor la actele și lucrările profesionale aflate asupra avocatului sau la sediul profesional; **o.** examinarea procedurilor de eliminare a Ordinului administrativ care impune deposedarea avocaților de telefoane mobile și aparate de înregistrat la accesul în spațiile aflate in administrarea Ministerului	hotărârile de principiu și / sau elaborarea unor rezumate ale acestor hotărâri în limba română; îmbunătățirea căilor interne de recurs, fie prin crearea unor noi căi de atac (inclusiv preventivă, judiciară sau în alt mod), fie prin interpretarea căilor de atac existente sau a dreptului procedural intern, în conformitate cu obligațiile care decurg din articolul 13 din Convenție și pentru a sprijini punerea în aplicare a Convenției la nivel național; - mecanismele de acceptare a direcției în care

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
drepturi de asigurări ale avocatului în activitate care se transferă de la o filială la alta, să se calculeze la fel ca și cele ale avocatului care activează într-o singură filială, dar să se plătească de către fiecare filială la care a activat, proporțional cu perioadele și cu contribuția avocatului la fondurile fiecărei filiale (art. 59); - modificarea art. 24 alin. (1) din Statut, prin introducerea ajustărilor după trecerea unui an de la data decizie de pensionare pentru limită de vârstă (nu 15 ani ca în prezent); c. anularea/	situațiilor financiare ale barourilor; - impozitarea veniturilor formelor de exercitare a profesiei să se realizeze, în funcție de numărul angajaților, prin alegerea, la începutul fiecărui an calendaristic de către titularul formei de organizare, a unei din variantele prevăzute de lege (16% din profit, 3% di venituri, dacă nu există niciun angajat; 25 din venituri, dacă există un angajat, 1% din venituri, dacă există doi sau mai mulți angajați); - scutirea de impozit a		de Interne și la unitățile de parchet. **x.** prioritățile profesiei de avocat în 2017, așa cum au fost adoptate de Comisia Permanentă în ședința din 20.01.2017 și Consiliul UNBR din 18.02.2017: - implementarea la nivel național a proiectului dosarul electronic, reducerea taxelor judiciare de timbru atunci când obiectul acestora este evaluabil în bani, acordarea de către avocați a unei consultații anuale gratuite celor care îndeplinesc condițiile	se îndreaptă viitorul Curții Europene a Drepturilor Omului și procedura în fața Curții, în ceea ce privește conceptul de lărgire a marjei de apreciere acordată statelor (către Guvernul României, Ministerul Afacerilor Externe, reprezentanții României în cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și cei din cadrul Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei); - stoparea detașărilor magistraților români la grefa Curții Europene a Drepturilor Omului (către Consiliul Superior al

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
reanalizarea prevederilor Regulamentului privind creanțele contributive, adoptat prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 209/18.02.2017, după analiza realizata de grupul de lucru al Consiliului UNBR completat cu membri ai Barourilor Dolj și Constanța, care au formulat observații punctuale, în scris, cu privire la acesta; d. creșterea gradului de transparență a activității Consiliului C.A.A., inclusiv în ceea ce privește realizarea oricărei investiții din sistem e. ședințele Consiliului C.A.A. să se desfășoare în	onorariilor avocaților din oficiu; anularea măsurii de a se reține de către Barou 1%; - introducerea posibilității de a deduce contribuțiile de asigurări sociale și de sănătate (modificarea Formularului 200); stabilirea salariului minim pe economie ca plafon minim lunar al venitului avocatului de la care să se plătească impozite, posibilitatea de a deduce cheltuielile cu utilitățile de la sediul formei de exercitare a profesiei, care este și domiciliul avocatului, necondiționat de un plata unui impozit mai		pentru ajutor public judiciar, cu remunerarea avocaților din Bugetul Ministerului Justiției; (în comun cu av. Traian Briciu) - nevoia de resurse umane motivate și profesioniste, care să constituie personalul tehnico-administrativ pe care se bazează decidenții, pentru implementarea, la nivelul UNBR, a sistemului de gestionare a declarațiilor de patrimonii profesionale, a actelor atestate de avocat, a sistemului impus de legislația prevenirii spălării	Magistraturii); - compatibilitatea proiectelor de legi cu standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului (către Guvernul și Parlamentul României); - aplicarea Recomandării (2004)5 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind verificarea compatibilității legilor in vigoare și a practicilor administrative cu standardele impuse de C.E.D.O. și cu privire la aplicarea în dreptul intern a mecanismului constituțional prevăzut de

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
mod organizat și transparent, urmând modelul ședințelor Consiliului U.N.B.R., prin impunerea următoarelor (ce trebuie comunicate și vicepreședintelui U.N.B.R. responsabil de coordonarea activității C.A.A.): - convocator și ordine de zi transmise anterior ședinței; - enumerarea lucrărilor ce urmează a fi analizate și soluționate; - comunicarea către membrii consiliului a materialelor atașate cererilor ce urmează a fi analizate;	mare pe clădire; majorarea la 100% a deducerii cheltuielilor de funcționare, întreținere și reparații ale autoturismului proprietate a formei de exercitare a profesiei; **q.** Rezoluții/Apeluri ale Congresului privind introducerea ECLI (identificatorul european de jurisprudență) ca sistem de clasificare/ indexare de jurisprudență (+25 de caractere), accesul total al avocaților la sistemul ECRIS, accesul direct al avocaților la sistemele INFONOT, RGI On-line și E-terra, dobândirea de către UNBR a calității de		banilor, pentru extinderea si aprofundarea comunicării intra-profesionale și pentru gestionarea și administrarea bazei de date impuse de evidența și legitimarea avocaților în mod unitar;	dispozițiile art. 20 alin. (2) din Constituția României privind aplicarea cu prioritate a reglementărilor internaționale la care România este parte privitoare la drepturile fundamentale ale omului, atunci când prevăd reglementări mai favorabile decât legile interne (către magistrații români); **x.** prioritățile profesiei de avocat în 2017, așa cum au fost adoptate de Comisia Permanentă în ședința din 20.01.2017 și Consiliul UNBR din 18.02.2017: - racordarea la formulele de cooperare consolidată la

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	**Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU**	**Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU**	**Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU**	**Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU**
- solicitarea filialelor C.A.A. să facă propuneri pentru agenda Consiliului C.A.A.. f. introducerea controlului financiar preventiv la C.A.A.; g. administrarea patrimoniului deținut de C.A.A. de către avocați; h. utilizarea sistemului SEAP pentru achizițiile realizate de C.A.A./filiale/ sanatoriu; i. stabilirea unor tarife diferențiate și a unor prețuri accesibile pentru avocați la Complexul Balnear și de Recuperare ”Corpore Sano” Techirghiol.	furnizor de semnătură electronică, pentru a facilita utilizarea Registrelor electronice înființate prin Legea nr. 51/1995; **t.** înființarea unei ”echipe de avocați”, plătită de UNBR, care să informeze prin sms și pe site toți avocații din țară despre noutățile în profesia de avocat, despre agenda obligatorie a unui avocat (de ex. data ultimă de depunere a declarației fiscale, data Congreselor, etc.) și despre noutăți relevante în dreptul civil, în dreptul penal, dreptul comercial, dreptul muncii, dreptul fiscal; crearea unui soft informatic legislativ al			nivelul UE și de participare activă la dezbaterile privind viitorul european al profesiei de avocat.

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	UNBR cu toată legislația din țară care să fie pusă spre folosința gratuită a avocaților; **v.** întărirea rolului Institutului Naționale de Pregătire și Perfecționare a Avocaților în formarea profesională a avocaților, competența profesională a avocaților fiind o garanție pentru asigurarea accesului efectiv la justiție; **y.** necesitatea informării din timp a delegaților la Congres cu privire la toate materialele supuse dezbaterii și adoptării, dar și cu privire la direcțiile preconizate de dezvoltare a profesiei;			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	programarea Congresului după definitivarea tuturor documentelor fiscale, inclusiv a bilanțului contabil. **w.** reluarea conlucrării cu judecătorii și procurorii în cadrul Avizului (2013) 16 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni; **x.** prioritățile profesiei de avocat în 2017, așa cum au fost adoptate de Comisia Permanentă în ședința din 20.01.2017 și Consiliul UNBR din 18.02.2017: - implementarea la nivel național a proiectului dosarul electronic, reducerea taxelor judiciare de timbru atunci când obiectul acestora este			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	evaluabil în bani, acordarea de către avocați a unei consultații anuale gratuite celor care îndeplinesc condițiile pentru ajutor public judiciar, cu remunerarea avocaților din Bugetul Ministerului Justiției; - în comun cu av. Petruț Ciobanu - dezvoltarea unui sistem fiscal atractiv, simplificarea procedurilor și debirocratizarea activităților impuse de regimul contabil și fiscal al profesiei, creșterea accesului avocaților tineri la finanțare; încurajarea înființării și dezvoltării formelor de exercitare a			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	profesiei de avocat prin angajarea de către acestea a personalului necesar activității profesionale prin instituirea aceluiași regim stimulativ aplicat microîntreprinderilor care, în perspectivă, dacă au între 1 și 9 angajați vor plăti un impozit pe cifra de afaceri de doar 1%, atât timp cât cifra de afaceri nu va depăși plafonul de 500.000 euro; depunerea de către formele de exercitare a profesiei a unei singure declarații de venituri pe an, în primul trimestru al anului următor obținerii veniturilor. - conlucrarea cu alte			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	profesii juridice prin acțiuni de pregătire profesională continuă (cu judecătorii și procurorii), implicarea avocaților în colectivele de lucru create pentru perfecționarea legislației juridice, realizarea unor acțiuni destinate perfecționării comunicărilor interprofesionale și de etică și deontologie aplicată; - reforma administrării U.N.B.R., a Barourilor, a I.N.P.P.A. și a C.A.A. în conformitate cu principiile: eficiență, responsabilitate, credibilitate, transparență și deschidere către avocați prin: dezvoltarea infrastructurii			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU	Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU	Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU	Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU
	cloud specifice IT comună tuturor organizațiilor din sistemul U.N.B.R. și crearea de platforme sociale on-line și centre de date, permanent în curs de dezvoltare, a unui portal web unic, cu acces la toate datele și expuse pe site-urile instituțiilor de interes public din sistemul profesiei de avocat; introducerea bugetelor (proiecțiilor) multianuale, mai întâi pe 2 ani, apoi pe 4 ani, alături de o programare bugetară pe 10 ani și în final 20 de ani; elaborarea și aprobarea Strategiilor de dezvoltare a domeniilor de interes pentru evoluția			

Departamentul pentru coodonarea activităţii Casei de Asigurări a Avocaţilor, coordonator, av. CRISTINA GHEORGHE	**Departamentul Protecţia profesiei, informare şi relaţii publice, coordonator av. TRAIAN BRICIU**	**Departamentul pentru perfecţionarea legislaţiei profesiei şi legătura cu Parlamentul şi alte organele şi instituţiile centrale cu atribuţii în domeniu, coordonator av. IOAN CHELARU**	**Departamentul de Coordonare a Asistenţei Judiciare, coordonator av. PETRUT CIOBANU**	**Departamentul Afaceri europene, cooperare internaţională şi programe, coordonator av. ION TURCULEANU**
	profesiei (Strategia privind atragerea fondurilor europene, Strategia de perfecționare a activității INPPA, Proiecția multianuală a investițiilor în sistemul CAA, etc. - în comun cu av. Cristina Gheorghe).			